

OBSAH

Predslov

Ota Weinberger – logik, právny filozof, demokrat a humanista (<i>Pavel Holländer</i>)	13
--	----

Úvod

Inštitucionalistický právny pozitivizmus Otu Weinbergera (<i>Alexander Brörtl, 1995</i>)	23
---	----

Inštitucionalizmus

Nová teória konania, práva a demokracie	31
---	----

I. Predslov

Moja cesta k normatívnemu inštitucionalizmu	33
---	----

II. Základné piliere normatívneho inštitucionalizmu

1. Ontológia normatívneho inštitucionalizmu	41
2. Jazyk praktických oblastí	46
3. Logika praktického myslenia	49
4. Prečo teóriu konania koncipujem formalisticky a prečo finalisticky?	57
5. Poznámky k definícii a systematike inštitúcií	66
6. Niektoré právno-filozofické implikácie normatívneho inštitucionalizmu	76
7. Prečo právny pozitivizmus?	84

III. Formálno-finalistická teória konania

1. Východiská	86
---------------------	----

2. Teória konania zdravého rozumu	93
3. Správanie ako transformácia. Popis konaní. Účelové konania.	95
4. Priestor konania a sloboda	98
5. Konanie ako proces voľby na základe informácií ...	108
6. Identita a rozmanitosť konaní	113
7. Teleológia	117
7.1. Vzťah teleológie a kauzality	119
7.2. Niekoľko poznámok ku kauzálnemu princípu ..	120
7.3. Lineárna a zreťazená kauzalita	122
7.4. Poznámky k ontológii účelov	122
7.5. Vyhľadávanie, porovnávanie a voľba prostriedkov	128
8. K problému dynamiky systému účelov	140
9. Redukcia komplexity ideologického zvažovania	142
10. Poznámky k metodológii analýzy konania	145

IV. Právnické teórie inštitúcií

a normativistický inštitucionalizmus	151
1. Program mojich výskumov	151
2. Charakteristika normativistického inštitucionalizmu	154
3. Moje chápanie konania a sémantických základov praktickej filozofie	156
4. Pojem a typológia inštitúcií	162
5. Moderná teória inštitúcií v právnej vede	176
6. Teórie inštitúcií v sociológii	192
7. Normativistický inštitucionalizmus v porovnaní s právnymi a sociologickými teóriami inštitúcií	201
8. Normatívny inštitucionalizmus a sociológia	209

V. Funkcionalistická analýza inštitúcií	
a právna politika	213
1. Právna politika ako aktuálny vedecký problém	213
2. Význam právno-politickej koncepcie pre možnosti právno-politických analýz	214
3. Charakteristika vedy o právnej politike	219
4. Racionálne myslenie a praktické poznanie	220
5. Dva typy právnej argumentácie	233
6. Racionalita a právno-politická diskusia	234
7. Typy právno-politickej argumentácie	236
8. Pramene praktického disenzu a hľadania konsenzu	241
9. Časté nedostatky právno-politickej argumentácie	242
10. Koncepcia demokracie a právna politika	246
11. Funkcionalistické analýzy inštitúcií a demokratická právna politika	252
12. Demokracia a moc	258
13. Determinanty politického riadenia	261
14. Postavenie vedy a odborníkov v demokracii	263
15. Demokratická právna politika a spravodlivosť	266
VI. Funkcionalistická teória demokracie	274
1. Úvodné poznámky	274
2. Kritické poznámky k niektorým vplyvným teóriám demokracie	278
2.1. Romantické chápanie demokracie	278
2.2. Schumpeterov model konkurencie elít	280
2.3. Ekonomická teória demokracie	281
2.4. Marxistický ekonomizmus a jeho vplyv na myšlienku demokracie	282
2.5. Demokracia a skupinové organizácie	284

3. Prístup k problému demokracie z hľadiska teórie konania a funkcionálna analýza inštitúcií	285
4. Demokracia ako forma života	291
5. Niektoré aktuálne problémy demokracie z funkcionalistického hľadiska	294
5.1. Moc, delba moci, obmedzenie moci, kontrola moci	294
5.2. Sloboda a rovnosť	296
5.3. Funkcionalistická koncepcia kontroly	297
5.4. Úloha vedy v demokracii	300
5.5. Demokracia a problémy spravodlivosti	302
VII. Ideál spravodlivosti v dnešnom svete	306
1. Úloha teórie spravodlivosti	306
2. Antropologický spôsob prístupu k problému spravodlivosti	309
3. Ideály spravodlivosti ako determinanty konania	310
4. Analyticko-dialektický charakter úvah o spravodlivosti	314
5. Formálne postuláty spravodlivosti	316
6. Prirodzené právo alebo presvedčenia o spravodlivosti	320
7. Postuláty spravodlivého používania práva	321
8. Vyváženosť hry úloh ako postulát spravodlivosti ...	322
9. Kolektívne konanie	323
10. Aktuálne aspekty problematiky spravodlivosti	324
VIII. Normativistický inštitucionalizmus a teória spravodlivosti	328
1. Vytýčenie úloh skúmania	328

2. Predpoklady	
inštitucionalistickej teórie spravodlivosti.....	330
2.1. Všeobecné predpoklady inštitucionalizmu,	
relevantné pre teóriu spravodlivosti.....	330
Antropologické predpoklady	331
Sémantické, logické	
a argumentačnoteoretické predpoklady	331
Non-kognitivistická téza	332
Inštitúcie ako rámec konania	333
Podstatné súvislosti medzi inštitúciou a normou	333
Normy a inštitúcie sú súvisiace fenomény	334
Poznanie noriem závisí od poznania skutočnosti	
a od pochopenia funkcionálnych vzťahov	334
2.2. Predpoklady inštitucionalistickej teórie	
spravodlivosti. Konanie človeka v napätovom	
poli utility a spoločenského má-byť (Sollen)	335
Ideály spravodlivosti ich funkcia a dynamika	336
Subjektívny prospech nie je čisto egoistický	338
Analýzy spravodlivosti v právnej vede.....	339
3. Kritické poznámky k niektorým	
aktuálnym konceptom teórie spravodlivosti	341
Prevažne kritický charakter	
analýzy spravodlivosti	341
Formálna charakteristika spravodlivosti	
a pojem rovnosti v teórii spravodlivosti	343
Spravodlivosť a konsenz	351
Problémy analýzy prospechu	
v argumentáciách spravodlivosti	352
Problémy liberalistickej koncepcie	
spoločenských záujmov	356

4. Normativisticko-inštitucionalistická koncepcia spravodlivosti	358
5. Hlavné úlohy spravodlivosti dnes	360

IX. Proti triedeniu právnych teórií

na idealistické, realistické a materialistické	365
1. Dichotómie a pseudodichotómie	365
2. Stratégia priateľ-nepriateľ v politike a vo vede	366
3. Svetonázorové konfrontácie	368
Fundamentálne porovnávaná právnofilozofických koncepcií	374
4.1.Právny pozitivizmus versus prirodzenoprávne teórie	374
4.2.Materialistická versus idealistická právna filozofia	375
4.3.Realizmus versus idealizmus	377
5. Odpoveď normativistického inštitucionalizmu na pseudodichotómie v právnej filozofii	379
5.1.Sémantika a ontológia noriem	380
5.2.Normativistická koncepcia inštitúcií	380
5.3.Funkcionalistická analýza v právnej vede	381